

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petitsor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1886.

37. szám.

Szeptember 16.

(Folytatás.)

Magyarország Isten segedelmével nem volt ugyan színhelye azon iszonyú népzendüléseknek és rémületes zavargásoknak, melyek másutt megrendítették az államok nyugalmát; de a fenyegető veszély Minket is, Titeket is, Tisztelendő testvérek, komolyan int s figyelmeztet, hogy mindinkább örködjünk és törekedjünk, hogy Magyarországon virágozzék, uralkodjék a vallás s a keresztény intézmények tiszteletben tartassanak. Azért óhajtandó mindenekelőtt, hogy az egyház egész Magyarországon teljes és sértetlen szabadságot élvezzen, ama szabadságot, melynek máskor örvendett s melyet csakis a közjóra szokott használni. Ugyanis legfőbb vágyunk, hogy a törvényből eltávolítottassék mindaz, a mi az egyház jogaival nem áll összhangzásban, cselekvési képességét esökkenti s a katolikus hitvallással ellenkezik. S arra, hogy ezt elérjük — Néünk is, Nektek is, a mennyire a törvények engedik, állandóan kell törekednünk, miként ezt már sok jeles férfiú tette. — Addig is, míg e törvények szabványai fennállanak, a ti hivatástok azon lenni, hogy e törvényekből a hivekre mennél kevesebb kár háramoljék, figyelmeztetve serényen a hiveket, mik e tekintetben kötelességeik. Néhány pontot jelzünk, melyek a többiek-nél ártalmasabbaknak látszanak.

Igy, az igaz vallást elfogadni az embernek legfőbb kötelessége, melyet nem lehet meghatározott emberi

korra szorítani. Isten országára nézve ninesen gyöngökor. Amint ezt valaki tudja, minden késedelem nélkül meg is kell tennie, s az elhatározás e tette mindenkinék legszentebb jogot ad, melyet sérteni a legnagyobb jogtalanság nélkül nem lehet. Hasonló okból mindazoknak, kik a lelkek üdvét gondolják, a mily igaz, oly fontos kötelességük az egyház kebelébe fölvenni mindenkit, a ki abba felvétetni óhajt, mihelyt koránál fogva eszével élni képes. Ha ennél fogva a lelkipásztorok e kettő között kénytelenek választani, inkább kell elviselniök az emberi törvények szigorát, mintsem hogy magukra vonják a büntető Isten haragját.

A mi a házassági frigyét illeti, azon legyetek Tisztelendő Testvérek, hogy mély gyökeret verjen az emberek szívében a házasság szentsége, egysége és fölbonthatatlanságáról szóló katolikus tan, gyakran emlékeztessétek a hívőket, hogy a keresztény házasság természeténél fogva egyedül az egyházi hatalomnak van alávetve; mit tanít az egyház a polgári házasságról, mily szándékkal és lelkülettel engedelmessékedjék a katolikus ember e törvényeknek, hogy a katolikus embernek tilos és pedig a legfontosabb okoknál fogva tilos a katolikus hitvalláson nem lévő keresztényekkel házasságra lépni, s hogy a ki ezt az egyház meghatalmazása és engedélye nélkül tenné, az, az Isten és egyháza ellen vétkezik. S miután e dolog, miként látjátok, oly nagy horderejű, mindazok, kikre tartozik, lehetőleg lankadatlan buzgalommal gondoskodjanak, hogy senki az egyház e parancsát és semmi módon meg ne szegje. Annnyival inkább, minthogy ha valamiben, úgy bizonyára ez ügyben, melyről szólunk, az engedelmesség az egyház iránt szükségképen összefügg az állam javával. Mert az állami élet alapját, s hogy úgy mondjuk, legjobb elemeit a család ápolja és foglalja magában, s

azért a családtól függ nagyrészt az állam békéje és jóléte. Már pedig a család olyan, a milyenné azt a házasság teszi, s nem lehet boldog a házasság, ha csak az Isten és az egyház törvénye nem szabályozza. Ezen föltételek mellőzésével létrejött, a különféle szenvedélyek rabszolgaságába süllyedt, az Isten akarata ellenére kötött s épp azért az anyyira szükséges mennyei segélytől megfosztott házassági frigy, melyben hiányzik még az életközösség is az ember legfőbb érdekében a vallásban — e házassági frigy a család és az államok végromlására szükségképp a legkeserűbb gyümölcsöket hozza. Azért kétségkívül nemcsak a vallás, hanem a haza körül is nagy érdemeket szereztek maguknak azok, a kik két évvel ezelőtt egy lélekkel, nyílt és bátor szavazatukkal visszavetették a magyar országgyűlés elé terjesztett, a keresztények és zsidók közt kötendő házasságról szóló törvényjavaslatot s keresztül vitték, hogy a régi házassági törvény érvényben maradjon. E férfiak szavazata széles Magyarországon számtalanok tetszésével találkozott, kik nyíltan bizonyították, hogy ők is úgy érznek s magatartásukat helyeslik. Ily egyetértés, ily állhatatosság uralkodjék közöttetek mindannyiszor, valahányszor a katolikus ügyért küzdeni kell, s megjön a győzelem, vagy legalább is annyit értek el, hogy távol fizve a közönyt és tétlenséget, melylyel a kereszténység ellenségei kétségkívül elaltatni óhajtanák a katolikus tetterőt, élénkebb és sikeresebb lesz e küzdelem.

Nem kisebb haszon háramlik az államra, ha az ifjuság helyes és böles nevelésére már a gyermekkortól fogva kellő gond fordítatik. Korunkat és erkölcsait jellemzi az, hogy nagyon sokan vajmi nagy törekvéssel azon vannak, hogy a tanuló ifjuság az egyház örökösége s a vallás üdvös befolyásától távol tartassék. Kedvelik és sürgetik mindenfelé az ugynevezett felekezetenlküli vegyes és laicus iskolákat azon szándékkal ugyanis, hogy a tanulók a legszentebb dolgokat illetőleg a legnagyobb tudatlanságban és teljes vallásközönyben nőjenek fel.

S mivel a baj terjedtebb is, nagyobb is, mint az alkalmazott orvosság, látjuk, mint szaporodik a lelki javakkal mitem törődő vallástalan s gyakran istentelen ifju nemzedék. E nagy esapást, Tisztelendő testvérek, minden töletek telhető gonddal és törekvéssel tartásotok távol a ti magyar hazátoktól. Hogy az ifjuság már gyermekkorától kezdve a keresztény erkölcs- és keresztény bölesességben neveltessék, az manap nemcsak az egyháznak, de az államnak is lehető legnagyobb érdekében áll. Belátják ezt mindazok, a kik helyesen gondolkoznak; azért látjuk, mily buzgón gondoskodnak sok helyütt és számosan a katolikusok közül az ifjuság vallásos neveléséről s nem rettenve vissza bármi nagy áldozattól vagy fáradságtól, erre törekednek leginkább és állhatatosan. Tudjuk, hogy Magyarországon

is sokan hasonló szándékkal ugyanerre törekesznek és ugyanebben fáradoznak, mindazonáltal engedjétek meg Tisztelendő testvérek, hogy püspöki buzgóságtokat mindinkább serkentsük. Nekünk, fölfogva a dolog nagy horderejét, bizonyára óhajtanunk s akarnunk kell, hogy az ifjuság nyilvános oktatásában az egyház szabadon teljesíthesse azon föladatát, melyet Istenől nyert s nem tehetjük, hogy kérve ne kérjünk Titeket, hogy erre buzgón törekedjétek. — Azonban ne szünjétek meg ezután is inteni a családtyákat, hogy gyermekeiket ne küldjék oly intézetekbe, ahol keresztény hitük veszélyeztetve van, s egyszersmind gondoskodjatok oly iskolákról, melyek a ti fenhatóságtok és papságtok felügyelete alatt állva, kifogástalan oktatással s vallásos tanítókkal tünjenek ki.

S ezt nemcsak az elemi, hanem a közép s felsőiskolákról is akarjuk értetni. Óseiteknek s leginkább királyaitoknak és püspökeiteknek kegyeletes bőkezűsége és jótékonysága számos és jeles tudományintézetet létesített. Élénk emlékezetben él nálatok a hálás utókor által dicsőített Pázmány bibornok, esztergomi érsek, a ki a budapesti katolikus nagy egyetemet alkotó s bő alapítvánnyal ellátá. Valóban jól esik visszaemlékezni, hogy e nagy művet azon tiszta és őszinte szándékkal létesíté, hogy a kath. hit terjesztessék s II. Ferdinánd ezen intézetet megerősíté, hogy a kath. vallás ott, ahol uralkodott, rendíthetlenül fennálljon, ahol megingatott, ismét helyreálljon s az isteni tisztelet mindenütt terjedjen. Jól tudjuk, mily serényen és állhatatosan fáradoztatok azon, hogy a jeles tudományok e csarnokai, megtartva eredeti jellegüket, maradjanak, a minek alapítók szándéka szerint lenniök kellett, azaz katolikus intézetek, melyek belügyei, igazgatása és tanító kara folyton az egyház s a püspökök joghatósága alatt álljanak. Azért a legbuzgóbban hívunk fel Titeket, ne mulasztatok el semmi alkalmat s kísértsetek meg mindent, hogy e jó és nemes czélt mindenképpen elérjétek. S el fogjátok érni, tekintve az apostoli király kiváló vallásosságát s a kormány élén állók bölesességét, mert valószínűleg nem fognák tűrni, hogy az, ami a katolikus egyházon kívül álló felekezeteknek megadatott, a katolikus egyháztól megtagadtassék. S ha a körülmények követelnék, hogy új intézetek létesíttessenek vagy a meglevők bővíttessenek, legkevésbbé sem kételkedünk, hogy atyáitok példáit megújítani s vallásosságukat utánozni fogjátok. — Sőt hirül vettük, hogy már is foglalkoztok egy, jeles tanítók képzésére alkalmas intézet föllállításának eszméjével. Igen üdvös szándék, ha valami, ugy ez méltó bölesességekhez és buzgóságtokhoz, és hogy e szándékot, Isten segítségével, gyorsan megvalósítsátok, azt igazán óhajtjuk és Titeket arra buzdítunk.

(Vége következik.)

Chihaja Bey kincse.

(Történeti elbeszélés.)

Irta **Esztergályi.**

(Folytatás.)

A lelki küzdelem, a tehetetlenség ilyen kínos pillanatában Ilona szólalt meg:

— Azt mondod, hogy Fatimének hívnak, Chihaja leánya vagy — szólt kesergő hangon Ilona, mialatt kezeit Fatime felé nyújtá — honnan van az, hogy ellen-ségünk ily szépen beszél leiszemzetem nyelvét?

Fatime mosolygott Ilona kérdésére, s az arcz oly kedves volt, mosolya oly éltető, hogy mielőtt a feleletet adta volna, Ilona közelebb hajolt Fatiméhez.

— Én szeretem nemzetedet — tisztelem szép ére-nyeit, bámulom vitéségét s a rajongás bizonyos nemével kísérem folytonos figyelemmel hős tetteit. Itt születtem e szép haza hegyes-völgyes ölében, az első szó, a mit hallék — jól emlékszem rá — magyar volt, az első dal, a mitől a böcsőben ringó török leányka elaludt, az édes magyar dana volt. Török nőnek születtem; de magyar-nak tartom magam. Istenem tudja, bűn-e ez; de szívem felétek vonz s ugy-e, ti nem utasítjátok el nemes kebletekről a török leányt.

Ilona nem felelt, kiterjeszté hófehér karjait s Fatimét szorosan ölelé keblére. Megesókolá a kedves szavakat hangoztató ajkakat, s a testvéri esók örökre záloga maradt a két hölgy barátságának.

E pillanatban lépett be a szobába Chihaja. Látta, hogy Ilona ott fekszik leánya ágyában, látta, hogy a két nő egymás karjaiban esókolózik. Oda rohan az ágyhoz, ellöki Fatimét s karon ragadja Ilonát, hogy az ágyból kihúzza. Fatime a szeretet és harag vészes indulatának küzdelmétől elkábulva, egy pillanat alatt rohant atyjához.

— E nőnek itt a helye — a zsarnok hatalma Fatime szobája küszöbén megszakad!

Chihaja megkövülten egy-két lépést hátrálva bámult leányára, ki gondos tevékenységgel fekteté vissza az ágyba Ilonát s takargatá a földre esett kék selyem dunnával.

— Hát az én gyermekem ellenségem leányát ápolja, a gyaur kutya testvérét fekteti ágyába? Ezt teszi e nővel, kiért annyi vitézem veszett el? E szoba, melyben csak a tisztelet és az erény lakhatik, megbecstelenítve? Legyen. E nőt rabszolganőül hoztam számodra. E perezhben mást határoztam. Stambulba küldöm, oda, hol nem talál majd bolond leányt, kit könyeivel elesábit. Leszesz rabnő, olyan mint a többi.

Fatime térdre rogyott atyja előtt, átkulesolá a felhevült ember lábait.

— Atyám, ölj meg engem, hogy ne lássam rút tetteidnek jeleit, — szabadíts meg, hogy ne halljam az emberektől Chihaját becsstelennek nyilvánítani. Jó katonának, hősnek tart a világ, ölj meg, hogy ily gondolat-tal szálljak siromba, hogy ne legyek a meggyalázottnak, a megvetett Chihajának leánya.

Chihaja összeránczolá homlokát s a lecsillapult dűhtől remegő karokkal emelé fel a térdelő Fatimét.

— Jőjj velem Fatime — e szobában veled nem beszélhetek.

Karonfogta Fatimét s kiment vele a szobából. Ilona s a dajka ott maradtak. A bánat busítá ennek a lelkét, míg Ilona a kesergő fájdalom sulyától nyomatva, a párnák közé temetkezett, hogy ne hallja vérző szívének kínos dobogását.

Nap-nap után mult el s a száguuló idő nem hozott a porig alázott hazának derengő napfényt. Itt is, ott is fel-felvillantak a fegyverek, küzdött a magyar százados ellenségével, de a Mindenható még nem engedte, hogy a harcokat a győzelem koszoruja ékítse.

A nógrádi várban csendes volt minden. Chihaja szenvedélyének élt, a török hatalma gyengülését a pusztítás borzasztóságaival akará feleleveníteni. Ó is rabolt, s sivárrá tevő a vára körül fekvő vidéket; de nagyobb nyomor követé az éjszokról Buda felé visszahuzódó török parancsnokok utját. — Chihaja több időt szentelt leányának. E hölgy fenkölt szelleme határozottan uralkodott a szenvedélyes ember szívében, — a mit e leány akart, arra rábirta atyját, s Chihaja az eszes leány tanácsait gyakorta követé, erre indította a bájos teremtés kedves viselkedése s az engedékenységre hajtá a szilaj lelket a mult, a jó Fatime születésének a titka, melynek emlékeinél oly édesen merengett a zord katona.

Ilona sokáig volt beteg. A gondos ápolás s Fatime gyengéd szeretete, mely a jövő kétes képében a remény derengő sugarát engedé a szegény magyar leány szívébe hatni, csakhamar a régi üde egészséget adá vissza Deső Ilonának. A mióta tudta, hogy Chihaja lemondott szándékáról, s nem küldi őt Stambulba, a nyugalom egy neme szállta meg lelkét. Fatime jósága s barátsága minden lehetőt megtett, hogy Ilona, kit barátnéjává fogadott, a nógrádi várban vendégnek érezze magát. A lábadozó beteg már elhagyta az ágyat, ereje mindinkább visszatért. Fatime karján tevő az első sétákat a nyájas és diszes teremk fényes padlóján. Ha elbágyadt, Fatime szelid gondossággal toltá eléje a karszéket, megigazítá a hátsó párnát, hogy jó betegének kényelmes ülést szerezzen. Azután tovább sétálgattak, kinyiták az erkélyre nyíló ajtót s a két szép hölgy odadölt az erkély folyondárral befent párkányára. Ilona Buják felé nézett, kereste a vár tornyát, hol bátyja meghalt, kereste Vadkertet, hol édes anyja kinlódik a betegségben. S mikor a fájó emlékek könyeket facsartak a szép szemekbe, Fatime oly kedvesen tudott csevegni sok mindenről, a míg csak bevitte barátnéját az erkélyről.

Együtt voltak reggeltől estig, együtt aludtak. — Elmondák egymásnak álmukat, az álmoképek zürzavaros világából a dajka a jövőt jósolá, hogy nagy csapások érik majd Fatime családját; de boldogság dereng a messze jövőben. Ilyenkor Fatime is bánatos lett, atyját féltette, kit vakmerősége a legveszedelmesebb vállalatokra ragad. Mi lesz belőle, ha atyja a harcokban elesik? Most Ilonán volt a sor, hogy Fatimét felvidítsa. Ugy szerette a bájos leányt, oly igazán tisztelte nemes lelkének szép érenyeit, hogy barátnéja bánata vigasztaló szavakat csalt ajkaira s könnyü szerrel üdíté fel a borus gondokba merült leánykát.

Ilona betegsége után annyira magához jött már, hogy lemehetett a vár udvarára barátnéja karján. A várudvar keleti végén állott egy magas, diszes vasalással

ellátott ajtó, az épület, melynek benyílója volt, a többi részekhez csatlakozott. Az ajtó márvány oszlopokba volt ékelve s fenn a széles márvány lapon, abba bevésve tündökölt a keresztjele, alatta e felírás: »In loco isto dimitte peccata servis tuis Jehova.« Ilona felnézett az írásra, szerényen meghajtá magát, kivoná kezét barátnéja karja alul s keresztet vetett magára. Fatime le nem vevé szemeit Ilonáról, minden mozdulatát figyelemmel kíséré.

Midőn Ilona barátnéja érdeklődését észrevevé oda simult hozzá s halkán mondá:

— Ne haragudjál reám, jó Fatime, ha e helyen Istenemre gondoltam; e hely az ő temploma volt. Ugyan mi rendeltetése van most e kápolnának?

— Atyám fegyvertára van itt — szólt Fatime elfogultan, alig mert Ilonára nézni, félt, hogy atyja eljárása ismét sértheti e kedves leány érzelmét.

A két leány megállt. Az udvarban török fegyveresek járkáltak le és fel, félénken néztek a hatalmas bey szép leányára. Mig az ajtó előtt álltak, Ilona egy fohással fordult a Mindenhatóhoz, kezét titkon összekulesolá s lehajtott fővel imádkozott.

— Ilona, a ti vallástok nemesebb mint a mienk — szólt lelkesülten Fatime — te itt is tudsz imádkozni s lelked megnyugszik, mert nemes dolgot tevé. Én Allaht csak akkor szólítom, ha a müezzín imára hív. A te hitében drága jó lehet, mert a csapások után is áhitattal fordul szíved Istened felé. Oh, az én lelkem nem ily fogékony! Én érzem, hogy hitem nélkülözi a báj, mely a lélek üdvét képezi, nincs meg Allah tiszteletében a fenség, melyről dajkám oly sokat beszélt. Ti jobbaktok nálunknál, mert titeket minden rosztól megóv. Én elhagyatottnak érzem magam s kedélyem nem talál vigaszt a vallás hitében.

Ilona nem szólt egy szót sem; az áhitat könyeket esalt a szemébe a multak szenvedése és bánata a hegedő sebet felujtá; szemeit égre függeszté, a sötét pillák alatt ott gyöngyözött a fájdalom jele, a bánatos szív könyűje. S e néma csepp annyit beszélt a multról, a szerető családról, a vitéz bátyáról!

— Jöjj, menjünk innen; a kert virágai oly szépek, a madarak dala oly édes, — menjünk jó barátnőm a szabadba — szólt Fatime esdeklő hangon, mert nem nézheté a jó leány lelki kinjait, melyet a kápolna látása felidézett volt.

Végig haladtak az udvaron. A török katonák tisztességtudóan üdvözölték urok leányát, — a vár eselédjei siettek, hogy a bástya kertbe nyíló ajtaját kinyissák a két hölgy előtt. Fatime elbocsájtá a eselédet, barátnéjával egyedül lépett a kertbe.

A vár keleti lejtőin terült el a bey kertje; a kiszélesedett terassokon a déli növények lombos példányai foglalák el a virágágyak középső részeit; a széles utak kavicsozott fővényéből itt-ott kisebb kagylószigeteket domborodtak ki, azokban diszlott a kert féltékenyen őrzött csemetéje a török főváros cyprusligeteinek bája, a kékes s örökké virágzó nefelejts, mely ha nem is volt oly kedves, s oly édes emlékek szende ábrázolója, mint a mienk, — színeinek pompája, hosszú virágzása az akkori

diszkertek legbecsesebb növényévé tevé. Jobbra a kert egyik sarkában sűrűn nőttek fel a széleslevelű platánok s árnyuk szeliden verődött le a zöld pázsitra, melyen szétszórva állott egy-egy fonott pad, hogy a díszes kert vendége kipihenhesse fáradságát. — A két hölgy karonfogva haladt el a szökőkút ezífra márványa előtt, lementek a terassról, szóltanul szívták magukba az ibolyák zamatos illatát, gondolatokba mélyedve tartottak a sűrű ligetnek, mely a szökőkúttól balra a kert egyik legmagasabb fokán diszlott. A liget sűrű árnyékában pihent le a két hölgy. Ilona bágyadtan hajtá le fejét Fatime vállaira; a hosszú séta fáradtá tevé, a reggel tüde levegője rózsákat varázsolt a különben sápadt arcra. Fatime átkarolá a kedves leányt; a szellő élesebben kezdte fujni. Fatime félt, hogy Ilona meghűti magát: s a mint szeliden összevoná a selyemkendőt a hevesen dobogó mellen, szemei egy képen állottak meg, e kép látása, mely gyenge aranyzsinóron függött Ilona mellén, a vért Fatime arcába szökteté: s hogy a képet közelről lássa, majd szorosan odasimult Ilona arcához, szemeit nem véve le róla. Arca égett, a másik perczben fagyasztó hideg járta át egész valóját, — látszott, hogy lélegzete gyorsabb lesz, majd melléhez kapott, hogy levegőt szívjon be. Úgy érezte, mintha gondolatai egymást üznék, néha meg teljesen eltompultnak hitte agyát. Olykor tompa sohaj hagyta el a vérpiros ajkakat, a következő percz meg a csendes némaságot varázsolta kedélyére. Midőn már az ígézet vészes pillanatának varázsa eloszlott, Fatime szemei ott maradtak e képen, csak karjai hanyatlottak el; végre szorosan magához voná Ilonát s halkán, a kimerültség bágyadt hangján sugva kérdé:

— Ilona, kicsoda ez ifju?

Ilona földre szegzett szemmel ült Fatime mellett. Gondolatai messze-messze jártak a bujáki vár tragoeédiájánál, nem figyelt Fatime kérdésére.

— Szólj kérlek kicsoda ez ifju?

Ilona melléhez kapott, kereste az arczképet, mintha tolvajtól félne, — azután tüzes szemeivel Fatimére nézett, ennek résztvevő arca megnyugtató félénk kedélyét, megfogá Fatime kezét s zokogó hangon ejté ki e szót:

— Bátyám!

E perczben szólalt meg a liget kedves, lakója a szerény fülemile, bájos esattogása kellemes danává vált, talán buját éneklé vagy boldogságát zengé, — kis szíve bánata adta szájába a drága hangokat avagy öröme ösztönte a vigságra. A szomszéd bokor gerléje is megszólalt, hangja oly fájdalmas volt, csak gyászát tolmácsolhatta, bűgása sajgó gyötrelmét fejezé ki, elhalt párját siratta.

Siri esend volt. Ilona nem hallja Fatime hangját. Feltekint. Fatime mozdulatlan hever a pad támláján, — arca sápadt, mintha a letűnő nap végső sugara világítaná meg. Ilona felugrik, nevéen szólítja barátnőjét. Nem tudja elképzelni, mi lelta a különben vidor leányt. Simogatja arcát, esókolja homlokát, már segélyért kiált — mikor a drága szemek felnyiltak.

(Folytatása következik.)

„Esik . . .!”

Esik, esik . . . a szelíd völgy
Oly szomorú, szürke-barna:
Mintha ködből, fellegekből
Szemfődelet sírva varna. —

Füstölög az alpes orma
Mintha órjas pipa volna:
Melyet orkán-lehelettel
Hegyi manó szipákolna.

Néha egy-egy görbe villám
Csap közéje süstörögve:
Tán nem ég jól, s újra rágyujt
Bele mennykös üszköt lökve.

Dörög az ég, remeg a föld,
Ez az Urnak vád-beszéde:
Melylyel ő sok rossz fiának
Hozza bűnét vak eszébe;

S e beszédre, száz szakadék
Dörgi vissza: éljen, éljen!
Mint bírószerk, hogy felettünk
Völgy, hegy, örvény is ítéljen. —

Ködbe fúlad a regényes
Tájnak összes fénye, bája:
Mint az élet zord valóján
A nemes szív ideálja!

S ime fenn, az elborult menny
Imitt-amott újra kékül:
S hirdeti, hogy a viharral
A derűs nap már kibékül;

Igy mosolyg a lét-borún át
A hit és mék szende fénye:
S hirdeti, hogy győz a vészen
A bizalmas szív reménye.

Majd derül még! s újra látszik
Fenn a nap s lenn e dicső táj...
Majd derül még! s diadalmat
Zeng örökre a hívő száj!

Süss ki, süss ki szent hitemnek
Szép reménye: tiszta kékje,
S mondd, — hogy a vész s harez után fenn
Vár reám az égi béke!

(Tyrol. jul. 10. 1886.)

. S. J.

A születés napi ajándék.

— Humoresk. —

— No kedves unoka hugom, gyorsan határozd el magad, és menj férjhez, most még van idő; többiben figyelmeztettek szerződésünk ama pontjára, hogy ha elérted nagykorúságodat és huszonötödik születésed napját, ajándékban elküldöm a szép zöld papagájt.

— Számolok reá, kedves Györgyöm és előre is fogadd köszönetemet a szép madárért.

— Ez a vén leányok osztályrésze, kedves Stellám, mely arra kötelezi őket, hogy örökre mondjanak le a férjhezmenetelről.

— Azt akarod ezzel mondani, hogy e madár a csendes otthont felvidítja?! Csak tovább, tudom már előre a hosszú történetet . . . De lásd, én oly együgyű vagyok

— Oh tudom én azt kedvesem, nem hiába ismerjük egymást évek óta! — Mindketten tréfásan nevettek és folytatták sétájukat a kertben a szép gesztenyefák árnyában.

Stella huszonkét éves volt, csinos barna leány, fekete szemű, hófehér fogakkal; minden gondolata, tette egyaránt élénk; minden tréfára oly hamar kész, mint a szerencsétlenek vigasztalására; gazdag volt szépségben, egészségben és földi javakban, mert atyja után nagy örökség nézett reá.

György, unoka bátyja, harmincz éves volt, csinos elegáns, jó kedélyű fiatal ember, azon szerencsés természetű megáldva a sorstól, hogy mindenben örömet talált; ő az életet csak rózsás oldaláról ismerte; soha sem lépett fel mint kérő oly helyen, a hol félnie kellett volna, hogy visszautasították; azért barátai soha sem hitték el panaszait, hogy ő egy, a szerelemben csalódott boldogtalan halandó.

— Kedves György — kérdezték nővérei — miféle csalódások, szenvedések azok, melyeknek nyomait nem látni? . . .

— Csitt, csendesen kisasszonyok, jól nevelt leányokhoz nem illik ily kérdéseket tenni.

— Oh! — mondá a legifjabb — György soha sem fog megházasodni. Én tudom miért! Nagyon sok fáradtságába kerülne, csak terhére esnék az udvarlás és megzavarná vadászatát; azután el kellene hagynia a szivarozást, a kényelmes pihenést . . .

— Csitt! Magda! te boldog álmomra emlékeztetsz, mely tova repült.

Imígyen enyelegtek egymással a testvérek; György ilyenkor elmélázott . . . de a szomorú gondolatok nem fogtak ki rajta, csakhamar újra folytatta kellemes életmódját, mintha minden nap ünnep lenne.

Ismeretes volt mint oly ember, ki a tréfát szereti és Stella unokahuga volt leginkább tréfázkodásainak és inceselkedéseinek tárgya.

Stella csinos, kedves és gazdag lévén, nem hiányoztak a kérők; első sorban a szomszéd birtokosok, kiknek kedvére lett volna e házasság által birtokukat kikerekíteni; továbbá a városi uracsok, kik bálokban és nyilvános helyeken udvaroltak a szép, fiatal leánynak. De Stella kivétel nélkül mindnyájokat elutasította. Atyja hiába fürkészte ez elutasítások okát, az öreg nénikék hangosan kárhoztatták a leány meggondolatlanságát és bátorították az ijedt ifjakat, hogy ismételve próbáljanak szerencsét; nem sikerült. Stella a legnagyobb illedelemmel visszautasította őket. Mindig talált valami kifogást, az egyiknek piros volt az orra, a másiknak hosszú volt a szakálla; majd irtózott a kopasz fejtől, majd a csunya fogaktól.

Atyja vigasztalhatlan volt; már vagy húsz elutasító levelet kényszerült írni leánya kényessége miatt, melyeknek tartalma és iránya annyira egyezett, hogy az elsőnek szavait ismételte a többi tizenkilencben.

»Uram! Leányom úgy mint én igen megtisztelve érezzük magunkat, nagyon

hizeleg nekünk, hogy fia leányom kezét birni óhajtja. Ez valóban különös szerencse családjunkra, de leányom, kinek teljes szabadságot biztosítottam férje megválasztásában, nagyon fiatalnak érzi magát a férjhez menetelre, képtelen elhagyni öreg atyját, kinek ő egyedüli támasza stb. stb.

Ez és ilyen volt rendesen a visszautasító levél tartalma.

— Kedves leányom, drága gyermekem! — szólt olyankor az öreg úr, mikor a levelet elküldte — milyen megdöbbenés volt te! Úgy látom, hogy te még oly partietket is, melyekre öreg atyád alig számíthatott, melyek hiúságotat teljesen kielégíthetnék, minden megdöbbenés nélkül visszautasítod. Micsoda jövő vár reád? Mily bánat ez agg napjaimra?! hisz nem lehetek mindig oldalad mellett; érzem, tudom, hogy a te hozzám való ragaszkodásodnak még szomorú következményei lesznek; t. i. magány, tétlenség, elhagyatottság.

Stella atyjának ilyenemű kifakadásaira nyakába borúlt, hangosan nevetett, kaczagott és az öreg úr le volt fegyverezve, elvesztette beszéde fonálát. Stella soha se volt vigább, mint mikor valamely imádója szerelmi ömlengéseit, áradozó szerelmi nyilatkozatait hallgatta.

Azonban multak az évek, elmúlt a 23-dik, el a 24-dik születési nap és végre elérkezett a 25-dik is, melyen az ígért ajándéknak, a zöld papagálnak meg kellé érkeznie.

Stella nyugodtan várta e napot. Néha, ha magában volt, erőt vett rajta a szomorúság, de a világ előtt titkolta érzelmeit. Szép szemei el-elmerengtek a távolba és lesték a levelek mozgását, hallgatta azoknak rejtélyes suttogását, mintha ezek hoznának neki a távolból üzenetet; lehajtá fejét és bánatosan szorultak össze ajkai, melyek a világ előtt csak mosolyra nyíltak. De e málázó óráknak nem volt tanuja és mikor közeledni hallá atyja lépteit, a legmosolygóbb arccal, mintha ő volna a legboldogabb halandó a földön, sietett elébe és átkarolta nyakát.

Megjött végre október 1-seje, ez volt a végzetes nap. Az öreg úr igen levert volt, Stella vidámsága és pajkossága által iparkodott őt felvidítani, mindazonáltal az ebéd igen csendesen végződött, a felköszöntő se keltett több élénkséget. Ebéd végeztével a felszolgáló inas nagy ládával jelent meg, mely a vonattal éppen most érkezett.

— Mi az? kérdé az öreg úr boszusan.

— Stella kisasszonynak szól a csomag, Uram!

Bizonyosan valami új ruha, majd reá érsz holnap is kibontani a ládát.

— Nem, édes atyám, rögtön megteszem, látni akarom, mi van a ládában.

És hangos nevetéssel hozzá fogott a láda kinyitására, még az inast is elküldé, maga akarta végezni a fáradságos munkát; és mi volt a jól becsomagolt tárgy? egy zöld és fehérre festett kalitka gazdag aranyozással.

Az öreg úr indulatosan kérdezte, mi volna célja ez izetlen tréfának? Stella elsápadt, de csak hamar legyőzte felindulását s imigyen válaszolt atyjának;

— Semmi édes atyám! a kalitka csak egy adott ígéret beváltása, melynek meg nem tartása György úr részéről gyávaság lett volna.

Az atya nem osztá leánya véleményét, nagy léptekkel járt fel és alá a szobában, nem igen hallgatva leánya békítő szavaira.

— Itt van a kalitka, de hol a madár? — kérdezé magától Stella — György úr bizonyosan utban van hozzánk — gondolta mosolylyal ajakán — mit tegyek ez üres kalitkával? Mindig növekedő izgatottsággal nézegette, forgatta — mikor egyszerre megszólal a ház csepengettyűje.

— Ki az? mi az már megint? kérdé boszusan az öreg úr.

— Kedves papa! most jön a madár, e kalitka nem maradhat üresen, madár kell abba — viszonzá Stella nevetve.

A levélhordó lépett be és Stellának egy levelet nyújtott át; Stella pirulva törte fel a levelet. A levél így hangzék: »Kedves Stellám! Szerződésünk első részét teljesítettem, tanu reá a kalitka. Kezdedben a kalitka, kezzenben a madár és most mindketten várakozunk; én várok addig, míg tudatod velem akaratomat, és egy remény-sugarat nyújtasz, mely után szívem annyira vágyódik. Stellám, kedvesem, mielőtt a papagályt kéred, gondold meg, mily örömmel tekerném ki e madár nyakát, és elmennék helyette te hozzád, hogy magamat, mindenemet neked ajánljam. Kihez vonzódik jobban szived, hozzám vagy a csúf madárhoz? Rég óta gondolok arra, hogy a helyett, hogy külön uton járunk mi ketten, mennyivel boldogabbak lennénk, ha egy-ugyanazon ösvényen haladnánk. Kedves Stellám, régóta szeretlek és alig merem bevallani! Tegyük fel, hogy kicsavarom a madár nyakát.«

Stella atyjának nyújtá a levelet, míg atyja a levelet olvasta, volt ideje, hogy visszanyerje hidegvérűségét, önuralmát.

— Kedves papa! kérem, válaszoljon a levélre — szóla csintalan mosolylyal ajakán.

— Hogyan válaszoljak? úgy mint már huszszor válaszolék?

— Születés-em napján ne tagadja meg kérésemet kedves papa.

Az öreg úr engedelmességet, író asztalához ült; de egy hulló köny szeméből elárulta, mily nehéz szívvel teljesíti leánya kérését. Tollat ragadva így szólott leányához:

— Mit irjak? a szavak hiányoznak.

— Drága jó atyám írja ezt: »Jöjj kedves György, türelmetlenül várunk, de előbb fojtsd meg a madarat.«

És midőn atyja kételkedőn nézett leányára, ez folytató:

— Kedves jó atyám! oly régen várakozom reá, három év óta várakozom nyilatkozatára.

És átengedve magát régi jó kedvének, kaczagva kiáltott:

— Lotti, vigye el hamar e szép kalitkát, magának adom 25-dik évi születésem napja emlékeül, jó lesz kanári madarai számára...

(Angolból)

Nelli.

TÁRCSA.

Helgoland.

— Földrajzi, társadalmi s történeti szempontból. —
(Folytatás és vége.)

A helgolandiak soha sem voltak valami buzgó templomlátogatók, most sem azok. Mielőtt Helgoland Anglia hatalmába került, egyházi ügyekben a schleswigi consistorium alá tartozott. Most a község maga választja papját, de a megerősítés Angolországból jő, Anglia küldi a candidatusokat és azok itt tartanak próbaszónoklatokat. A két lelkipásztor két tanácsossal képezik az egyházi törvényéseket. Vallásos szokásnak mondanám, hogy a nő, mikor férje a tengeren van, pár shillinget visz a lelkipásztornak, hogy imádkozzék férjeért. — Mint minden a tengeren, a világtól elszigetelten élő nép, úgy a helgolandiak is hisznek a kísértetekben, hisznek a fatumban, hiszik a holtak megjelenését. Komoly képpel beszél az agg matróz téli időben gyermekeinek, unokáinak a legkísértetiesebb történeteket, melyeket ő maga tapasztalt. — Többiben vallásosságuk szép jele, hogy egyetlen halászatra se mennek a nélkül, hogy Isten áldását nem kérnék. A paplak majdnem a legszebb ház Helgolandban, az angol kormány fényesen kitett magáért e részben; beszélnek, hogy mikor a lelkipásztor egyszer száz tallért kért az angol kormánytól fizetésének javítása fejében, az angol kormány által megdorgáltatott szerénységeért és ötszáz tallért utalványoztak neki. — A második lelkipásztor egyszersmind főtanító is. Az iskolázás nem kötelezett, leginkább télen látogatják az iskolát a gyermekek; a felsőbb osztályokban az angol nyelvet is tanítják, és majdnem minden helgolandi bírja e nyelvet, vagy legalább érti, de mint tengerész nép, más nyelven is beszélnek. Többiben minden helgolandi férfinak egy nehéz vizsgálaton át kell esnie, t. i. a kalauzok próbatételén; tizennyolcz éves kora előtt nem bocsátják az ifjat e vizsgálatra; szigorú, marczona arcú öreg matrózok vizsgálják az illetőket. Tudnia kell minden szirtet, öblöt, a tenger áradatát, különféle jelenségeit; a nap és hold változásait, a szél irányát, mit kelljen tennie a sötét viharos éjszakán, ha valaki segítségére szorul stb. Ha helytelenül felel az illető ifjú, elutasítják, ha jól megfelel, a kalauz-éremmel feldíszítik, mely egyik oldalán Viktoria angol királynő képét, másik oldalán egy tengeri kalauz képét és az illető számot tünteti elő.

Költészethez és zenéhez keveset értenek a helgolandiak; a régi dalok majdnem egészen elenyésztek és újak nem igen keletkeztek. Egykor voltak mythoszerű mondák, de ezekből is kevés maradt fenn, főleg azon korban ismeretesek voltak e mondák, mikor Helgoland Holsteinnal állott kapcsolatban, történetileg igaz, hogy a helgolandiak születeti friesek; nyelvök a fries nyelv egyik ága, mely a némettől lényegesen különbözik. A templomban németül prédikálnak, az iskolákban németül tanítanak, az idegenekkel németül beszélnek, de egymás közt saját nyelvüket használják, melyet az éjszaki német is csak nehezen ért meg.

Az őskorban a helgolandiak pogányok voltak, főistenök Fosites nevet viselt, kinek a forrásoknál áldoztak, a sziget nagy tiszteletben állott a szomszédoknál. Utóbb Fositesből lett Fosete vagy Fosta istennő, innen van, hogy a monda beszél Vestának Helgolandban létezett római templomáról. Grimm Jakab a Helgoland nevet a »heilig« és »Land«-ből származtatja, mások Heligo első püspöktől, ki a népet a kereszténységre térítette. A keresztény missionáriusok korából — kik Radbod frisiai királynak Pipin által történt legyőzésekör jöttek nagyobb számmal e földre — több monda és legenda maradt fenn. Így pl. beszélnek, hogy a XV. században a déli szél egy fészületet vetett ki a szárazra és bő áldást hozott t. i. oly nagy

sóshal költözést, minőre a helgolandiak nem emlékeznek. Ugyanezért évenként nagy körmeneteket tartottak e fészülethez és mikor a reformatio idején ezek megszűntek, megszűnt a dús halászat is. — Így a legenda.

Ez időben Helgoland Hamburghoz tartozott, de nem sokára azután Schleswigre szállott át és állandó rablófészke volt a normannoknak és más tengeri rablóknak. Így 1545-ben a híres tengeri rabló Wibe Péter a templomban lövetett agyon az öt üldöző Ditmarsok által. 1587-ben szigorú törvények hozattak a tengeri rablók ellen és idegennek nem volt szabad Helgoland partjain még csak halászni sem; ennek következménye volt: nagy szegénység; a hamburgiak és a brémaiak távol tartották magokat a szigettől, a szigetbeliek soványan elősködtek halászat és tengerészettől, számuk 200-ra olvadt le. — 1684-ben Keresztély dán király elvette Helgolandot a schleswigiektől, sok újítást hozott be s többi közt a még most is fennálló templomot építette; de az altonai békekötés után visszaadta Schleswignek. A népesség ekkor újra növekedni, a vagyonosodás terjedni kezdett. 1714-ben a sziget hosszú ágyu-ostrom után ismét a dánok birtokába került és nálok maradt 1807-ig, mely évben Angolországra szállott s melynek kormánya alatt virágzó jólétnek örvend. Egy alacsony jelentéktelen épület a kormányzó háza, ki Angolországból nagy fizetést huz, mint mondják: 70—80 ezer forintot; dolga nem sok van, csak a legfontosabb, legnehezebb polgári és katonai ügyekben fordulnak hozzá a hatóságok. Azelőtt a polgári hatalom egészen a helgolandiak kezében volt, és a hat tagból álló tanács a száműzetési büntetést is alkalmazhatta, most igen korlátozott hatalommal bíró testület a tanács; a törvényhozó hatalmat 24 legidősebb, legintelligensebb lakos gyakorolja, de a kormányzó helyben hagyása kívántatik a törvények végrehajtásához. A rendre és csendre felügyelnek az ügyvezett szállásmesterek; teendőjük nem sok. Az első szalonka, melyet tavasszal lőnek, a kormányzót illeti, ezt tiszteleti adónak nevezik. — Többiben Helgoland Angolországnak igen csekély adót fizet, mondhatnám az egész sziget adómentes; se katonai, se tengerészeti szolgálatra nem köteleztetnek. Előbb a dán kormánynak tizedet fizetett, az angol kormány ezt is elengedé. Könnyen felfogható tehát, hogy a helgolandiak jól érzik magokat az angol kormány alatt, de azért hazafiás rokonszenvvel viseltetnek a németek iránt, kikkel egy törzsből származtak s kiket testvérekül tekintenek.

Kürcz Antal.

RÖVID HIREK.

* Az eperjesi székesegyház. Mult augusztus hó 11-én vilám csapás következtében Eperjesen leégett a róm. kath. templom tetőzete. A városi képviselő testület e napokban tanácskozott a templom befödése és helyreállítása ügyében. A városi képviselő testület tagjai — fele részben lutheranusok — nem igen voltak hajlandók a városra rómi a tetőzet helyreállításának terhét, mikor felkelt Kubinyi Albert, az evan. egyház 30 éven át buzgó felügyelője s szép beszédben kifejté, hogy mikor ily monumentális épület helyreállításáról van szó, a takarékosági szempont nem lehet egyedül mérvadó; ha a róm. kath. hitközség a helyreállítás költségeit egyedül nem bírja, van Eperjesnek elég vagyonos fia, bármily hitfelekezeti legyen is, ki a helyreállítási költségekhez szívesen hozzájárul. Ugy is történt. A templomnak új födéllal való ellátására a városi építész tervet dolgozott ki, mely elfogadott, a munkához hozzá láttak és októberben a városnak ékeségét képező székesegyház tornyával együtt elkészül. Éljenek a derék eperjesiek!

* **Simor János** hercegprímás bíbornok ő Eminentijának a budapesti állami tanító-képző iparszakosztályának növendékei felajánlották az általuk összeállított anyaggyűjteménynek egy díszpéldányát. A hercegprímás azt elfogván, szép levélben köszönte meg és viszonzásul a figyelemért 50 fírtot küldött az intézet segélyező egyesületének.

* **Földrendések.** Alig mulik el nap, hogy a táviró földrendésről ne hozna hírt. Így legújabbán az Amerikában pusztított földrendésekről értesítenek New-Yorkból. Charlestown városa egészen romhalmazzá vált. A lakosság a szabad ég alatt tanyáz. A halottak számát több százra teszik. A városháza és a templomok is összedőltek, a várost majdnem teljesen újból kell építeni. A kárt hozzávetőleg 2 millió dollárra — 4 $\frac{1}{2}$ millió forint — becsülik. És ez csak egy város! Mint a new-yorki lapok írják: Summerville város szintén teljesen elpusztult, azután Karolina és Georgia államok északi és déli részeit nagyon megrongálta a földrendés. Óvja Isten hazánkat ily nagy csapásoktól.

* **Piszkos irigység.** Ismeretes, hogy egy francia részvény társulat a Panama szorost át akarja vágni. A csatorna építő társaság már 600 millió frankot költött a vállalatba s tömérdek építési anyagot halmozott össze, most azonban pénzforrásai megapadtak. Az irigy amerikaiak örvendenek a társaság zavarának és azt remélik, hogy ha a társaság megbukik, akkor ők annak összes készületeit potom áron, néhány millió forintért megvásárolják és az óriási művet majd Amerika fejezi be!

* **A Vatikán Petneházy ellen.** A »Voce della Veritate« pápai közlöny okiratokat fog közölni, melyek azt bizonyítják, hogy Budavár visszafoglalásakor a XI. Ince pápa által I. Lipót királynak segítségül küldött pápai parancsnok, Michele d'Asia római tábornok volt az első, ki megmászta Budavár falát. — Vederemo!

* **A pápa jubilaumára** pályázatot hirdettek olasz nyelvű ódára. Az első díj egy arany érem a pápa arcképével, a második 100 lira, a harmadik 80 lira. A pénz-jutalmak nem igen fogják lelkesíteni a költőket.

* **Templom felszentelés.** A kaposvári új templomot folyó szeptember hó 8-án »Kisasszony« napján nagy ünnepélyességgel felszentelte Kovács Zsigmond veszprémi megyés püspök. Jelen volt az ünnepélyen a megye intelligentiája és nagy sokaságu nép. Emelte az ünnepély fényét Széchenyi Pál gróf miniszter jelenléte is.

* **Az esztergomi bazilika** kupolájának díszítési munkálatait a hercegprímás Lippert udvari műépítő és Detoma díszítő művész társaságában mult szombaton tekintette meg. A díszítés munkálatai felett a hercegprímás meglegedését fejezte ki; megemlíti egyúttal, hogy hasonló stílusban fogják az egész székesegyház mennyezetét díszíteni.

* **Érik a modern nevelés gyümölcse.** Olasz- és Franciaországban a következő statisztikai adatokat közölnék a kiskorúak által — a 16. és 21. év közötti élet korban levők által — elkövetett bűntettekről. Franciaországban 1870-ben az ily nemű bűntettek száma volt 2654, 1885-ben már 6587-re emelkedett. Olaszországban az 1883-diki költségvetés tárgyalásakor Rissan képviselő kiemelte, hogy a fenyítő törvényszékek 12,620 és az esküdtszékek 802. oly bűntettel foglalkoztak 1875-ben, melyet kiskorúak követtek el. (Szép állapotok, melyek még szebb jövőt jósolnak!)

* **Olaszországról lévén a szó,** megemlíti, hogy Rómából érkezett hírek szerint ott szept. 20-án a forradalmi pártiak valamely nemzeti hős vagy vértanú emlékét akarják ünnepelni.

Mint hírlik, legtöbb kilátása van a megünneplésre Locatelli nevű nemzeti vértanúnak; ez a Locatelli pedig egy közönséges gyilkos, ki 1861-ben egy pápai zsendár meggyilkolása miatt halálra ítéltetett. Ugy látszik, az új Olaszország nem fogy ki a rablók és gyilkosok dicsőítéséből. Prosit!

* **Mennyit jövedelmezhet egy könyv?** Az északamerikai unió híres tábornoka, Grant, tudvalevőleg épen halála pillanatában fejezte be nagybecsű emlékiratát, melyet egész Amerika elolvasott. Alig van könyv, mely annyit jövedelmezett volna, mint ez a munka. Grant, a ki igen szerény ember volt, mindössze 30 ezer dollárnyi nyereséget remélt a könyvből. S mikor kiadója, Webster kevéssel halála előtt említette, hogy a könyv jövedelme előleges becslés szerint is fel fog menni 280 ezer dollárra, alig akart hitelt adni Webster szavainak. Pedig a tapasztalt üzletembernek igaza volt, Grant özvegye már eddig 500 ezer dollárt kapott, s még százezeret fog kapni, ugy, hogy egyetlen könyv két és fél millió frankot jövedelmezett; olyan jövedelem, a melyet még tán hazai novelláink is megirigyelnének. Legújabbán japáni nyelvre fordították le Grant könyvét.

* **A botanicus-kertben** levő orosz üvegfestészeti kiállítási teremben új üvegfestmények és mindennemű cartonok vannak kiállítva. Megtekinthető bárki által minden díj nélkül délelőtt 8—12-ig és délután 2—6-ig.

HIRDETÉSEK.

Az

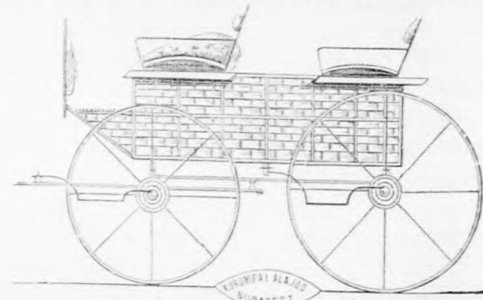
EQUITABLE

életbiztosító-társaság New-Yorkban

alapított 1859-ben.

Biztosítási tőke 1884. december 31-én	788,993,384 o. é. frt
a társaság vagyona	148,312,010 o. é. frt
nyereménytartalék	26,733,223 o. é. frt
az 1884-ben kötött új biztosítások	
összege	216,436,495 o. é. frt
az egész nyeresemény a biztosítottak közt osztatik szét.	
Minden kötvény három év múlva megtámadhatlanná	
6—12	válk. 1052

Magyarországi vezérképviseletőség
Budapest, VI. Andácssy-ut 12.

Szabadalmazott szerkezetű ruganyos kocsik,

melyek játéka és tartóssága az eddig használatba lévőket jóval fölülmulja, öt évi jótállás mellett jutányos áron kaphatók a fölaltáló

KOROMPAY ALAJOS

kocsi-gyártónál.

Budapest, kerepesi-ut 34. szám.

A kocsi megpróbálhatók. 1—6

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: Kürcz Antal. Társ-szerkesztő: Hummer Nándor.

Budapest, 1886. Nyomatott az Athenaeum r. társ. könyvnyomdájában. (Ferenziekt-tere Athenaeum-épület.)